

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Mevrouw I. Coenradie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 23 oktober 2024

betreft Vragen n.a.v. de brief van 15 augustus 2024 over de monitoring van de Wet inburgering 2021

ons kenmerk 167323.10U

Geachte mevrouw Coenradie,

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 15 augustus 2024 over monitoring van de Wet inburgering 2021 (Wi2021) en een onderzoek van RadarAdvies naar de uitvoering van de Wi2021 door gemeenten.¹ De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA**, **CDA**, **D66** en **SP** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen. De fracties van GroenLinks-PvdA en D66 sluiten zich bij elkaars vragen aan. De fractie van GroenLinks-PvdA sluit zich bij de vraag van de CDA-fractie aan. De fractie van de ChristenUnie sluit zich bij alle gestelde vragen aan.

Vragen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De fractie van GroenLinks-PvdA heeft kennisgenomen van de 'Uitvoeringsbrief inburgering'.² Aanleiding voor deze brief is de toezegging van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan het lid Van Gorp (GroenLinks), om de Kamer jaarlijks schriftelijk te informeren over de monitoring van de Wi2021.³ De Wi2021 heeft geresulteerd in een herzien inburgeringsstelsel. Daarbij is het maatschappelijk doel dat mensen snel en volwaardig mee kunnen doen aan de Nederlandse maatschappij, ook als het gaat om de arbeidsmarkt. De fractie heeft een aantal vragen naar aanleiding van de informatie die is ontvangen naar aanleiding van de toezegging.

1. De Wi2021 heeft als uitgangspunt dat de inburgering zo spoedig mogelijk van start moet gaan zodat mensen kunnen meedoen aan de samenleving. Veel mensen staan echter letterlijk lang 'in de wacht' voordat zij een start kunnen maken met inburgeren. Dit wachten heeft impact op het leervermogen. Heeft u nu inzicht in de gevolgen van deze 'wachtstand' voor de effectiviteit van het huidige inburgeringsstelsel? Zo ja, kunt u ons daarover informeren? Zo nee, kunt u dit inzicht te verkrijgen en ons hierover informeren bij het volgende rapportagemoment? Wat is uw zienswijze ten aanzien van het verkorten van de wachtstand? Welke maatregelen neemt u/heeft u genomen om de belemmeringen bij het verkorten van de wachtstand te verkleinen? Kunt u in de volgende jaarlijkse terugkoppeling van de monitoring aangeven in hoeverre er 'geleerde lessen' zijn met het verkorten van de 'wachtstand', zoals een effectieve omgang met de

¹ Kamerstukken I 2023-2024, 35483, L.

² Kamerstukken II 2023-2024, 3 2824, nr. 438.

³ Toezegging T03101.

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk 167323.10U

blad 2

geconstateerde knelpunten op dit vlak? In hoeverre faciliteert u dat deze 'geleerde lessen' worden opgeschaald naar een bredere toepassing?

2. Voor de inburgering staat een termijn van drie jaar. Op welke wijze en op grond van welke criteria gaat u de effectiviteit van het huidige inburgeringsstelsel evalueren? Hoe gaat u daarbij de mate waarin de verplichtingen van het inburgeringsstelsel daadwerkelijk bijdragen aan het meedoen aan de samenleving in kaart brengen? Maakt u daarbij een vergelijking met nieuwkomers die geen inburgeringstraject volgens het nieuwe stelsel hebben doorlopen?

Vraag van de leden van de CDA-fractie

Steunt het huidige kabinet nog steeds het beleid zoals in de begeleidende brief bij de monitor is omschreven?

Vragen van de leden van de D66-fractie

De fractie van D66 heeft kennisgenomen van de 'Uitvoeringsbrief inburgering'. De Wi2021 is een zogenaamd lerend stelsel en is erop gericht om inburgeraars sneller en beter te laten participeren, integreren in onze Nederlandse samenleving, door gemeenten meer verantwoordelijkheid te geven, een hogere taaleis in te voeren en onderwijsroutes op maat aan te bieden. Deze aanpak moet ervoor zorgen dat nieuwkomers actiever deelnemen aan onze samenleving en betere kansen krijgen op de arbeidsmarkt. De fractie van D66 vindt het belangrijk dat nieuwkomers vanaf dag één mee kunnen, waardoor deze mensen hun talenten en kennis verder kunnen ontplooiën en deze kunnen inzetten en kunnen bijdragen aan onze samenleving. De D66-fractie heeft een aantal vragen naar aanleiding van de brieven en het rapport.

1. De Wi2021 heeft als uitgangspunt dat het een lerend stelsel is. Het lerend stelsel verwijst naar een flexibele en adaptieve aanpak waarin de ervaringen en resultaten van de inburgering voortdurend worden gebruikt om het systeem te verbeteren en mee te bewegen met maatschappelijke opgaven en uitdagingen in de uitvoering, zonder dat grote stelsel- of wetswijzigingen nodig zijn met als doel dat inburgeraars sneller en beter kunnen participeren in onze samenleving. Er wordt in de brief gesteld dat het lerend stelsel langzaam opgang is gekomen. Voor veel gemeenten is het nog steeds onduidelijk wat het lerend stelsel behelst. Veel gemeenten monitoren de Wi2021 niet structureel om ervan te kunnen leren en knelpunten aan te geven. Dit komt onder andere door gebrek aan kennis en capaciteit. Kunt u aangeven hoe de werking van het 'lerend stelsel' in de praktijk versterkt kan worden? Hoe gaat u de kennis en de capaciteit bij gemeenten versterken?
2. De voormalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in haar brief gereageerd op enkele adviezen uit het onderzoeksrapport over de mogelijke verbeteringen van het inburgeringsstelsel. Wat vindt het kabinet van deze adviezen? Neemt het kabinet deze adviezen over om het inburgeringsproces verder te verbeteren, zodat nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig meedoen in onze samenleving?
3. In het onderzoeksrapport worden vrouwen met kleine kinderen benoemd als een groep waarvoor gemeentes het moeilijker vinden om een geschikt traject aan te bieden.⁴ Vooral binnen de Z-route is het lastig om de 800 uren aan taal en participatie te volbrengen, gezien het gebrek aan kinderopvang en het ontbreken van een toeslag voor de activiteiten die verplicht zijn onder de participatie-uren. Hierdoor wordt verwacht dat deze groep vrouwen langer zal doen over inburgering dan de tijd die ervoor staat. Hoe gaat het kabinet zorgen dat vrouwen met kleine kinderen de benodigde ondersteuning ontvangen om de route tijdig en succesvol te kunnen afronden?

⁴ RadarAdvies, maart 2024, *Uitvoering eerste fase Wet inburgering 2021*, zie https://www.eerstekamer.nl/overig/20240815/uitvoering_eerste_fase_wet/document3/f=/vmgmadcudiwz.pdf

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk 167323.10U

blad 3

4. De Wi2021 heeft als uitgangspunt dat de inburgering zo spoedig mogelijk van start moet gaan. Een 'tijdige start' is een belangrijk mechanisme in de wet. Dit behoeft wel financiële ruimte zodat inburgeringsgelden eerder kunnen worden ingezet. Is er ruimte om inburgeringsbudgetten eerder in te zetten, zodat er met nieuwkomers gewerkt kan worden aan randvoorwaarden om te kunnen werken, zoals taalontwikkeling en scholing?
5. Voor de inburgering staat een termijn van drie jaar. Dit geldt ook voor de Onderwijsroute, waarin inburgeraars in een korte tijd worden voorbereid op vervolgonderwijs. Deze snelle periode blijkt bij lange na niet voor iedereen geschikt, onder andere voor jongeren die wel behoefte hebben aan scholing maar voor wie de termijnen in de Onderwijsroute te snel gaan. Is er ruimte om, wanneer de scholing van jongeren in het geding komt, meer maatwerk te kunnen bieden?
6. De Wi2021 heeft als doel een snelle start van inburgering, zodat nieuwkomers snel mee kunnen doen. De bedoeling is dat de inburgering al in het azc start. Het rapport geeft aan dat het gebrek aan studiefaciliteiten een belangrijk knelpunt is. Welke concrete maatregelen gaat het kabinet nemen om te zorgen voor de benodigde studiefaciliteiten die nodig zijn voor een tijdige start en goede inburgering te kunnen realiseren?
7. De voornemens van het kabinet om de opvang verder te versoberen betekent dat mensen veel langer in azc's zullen verblijven of als ze een status hebben op straat komen te staan of in sobere containers worden gehuisvest. Waardoor nog minder faciliteiten ter beschikking zullen zijn voor inburgering. Een snelle en effectieve inburgering wordt dan heel lastig. De D66-fractie ontvangt hier graag een reactie op van het kabinet.
8. Gemeenten, zoals Meierijstad of Gouda, die succesvol zijn in het bevorderen van uitstroom naar werk in een vroege fase na aankomst in Nederland, benaderen het vraagstuk van snel en volwaardig deelnemen niet vanuit een beperkte inburgeringsfocus, maar met een bredere blik op alles wat daadwerkelijk bijdraagt aan een effectieve en succesvolle integratie. Bijvoorbeeld door al vanuit de opvang faciliteiten te organiseren waardoor mensen uiteindelijk aan het werk kunnen. In hoeverre neemt het kabinet deze bredere benadering, zoals toegepast in deze gemeenten, mee in het lerend stelsel van Wi2021?

Vragen van de leden van de SP-fractie

1. Is de staatssecretaris het met de SP-fractie eens dat inburgeren moeilijker is wanneer je niet mag werken of naar school mag en dat maanden- of zelfs jarenlang gedwongen stilzitten juist een negatieve invloed heeft op de integratie?
2. Ziet de staatssecretaris ook kansen op dit gebied, bijvoorbeeld als de mogelijkheden voor asielzoekers om te werken worden verruimd?
3. Gelet op de emanciperende werking die taalbeheersing heeft, ziet de staatssecretaris ook de meerwaarde ervan in om arbeids-, kennis- en studiemigranten meer te laten inburgeren, en dan specifiek qua het bereiken van een taalbeheersingsniveau waarmee enige mate van zelfstandigheid kan worden bereikt?
4. Welke mogelijkheden ziet de staatssecretaris om ook van arbeids-, kennis- en studiemigranten te vragen het hoogst haalbare taalniveau te bereiken?
5. Daarnaast vraagt de fractie van de SP welke rol en verantwoordelijkheid de werkgever en onderwijsinstellingen hierin zullen krijgen, ook kijkend naar de financiering van het volgen van taallessen.

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk 167323.10U

blad 4

6. Hetzelfde geldt voor de overheid als geheel: hoe zal de overheid haar rol invullen als het gaat om mensen voldoende kans en ondersteuning bieden om in te kunnen burgeren?
7. Gezien de centrale rol van gemeenten bij het begeleiden van nieuwkomers bij hun inburgering maakt de SP-fractie zich zorgen over het ravijnjaar 2026 en de bezuinigingen op het Gemeentefonds die nog steeds gepland staan. Maakt de staatssecretaris zich hier ook zorgen over?
8. Immers was de insteek van de Wet inburgering om inburgeraars zo snel mogelijk mee te laten doen aan de Nederlandse maatschappij. Blijft dit de aankomende jaren wel haalbaar voor gemeenten, gelet op mogelijke geldtekorten?

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken. Omdat het dossier inburgering is overgedragen aan de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid zullen de antwoorden in die commissie worden geagendeerd.

Hoogachtend,

Dr. M.L. Vos

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid